Notársky úrad v Štrbe 1846 – 1945 (1951)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13486	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Notársky úrad v Štrbe	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1846 – 1945 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2,8 b. m. – úradné knihy a rukopisy 15 ks (1892 – 1945 (1951), registratúrne pomôcky 42 ks (1912 – 1944), spisy a ostatný materiál 14 šk. (1846 – 1945); úradné knihy po roku 1900 (účtovné knihy) 115 ks (1901 – 1945 (1947)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Notársky úrad v Štrbe	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Inštitúcia obecných notárov ako systematizovaného správneho orgánu obce sa v Uhorsku vyvíjala dlhodobo a postupne. Do vzniku Československa reprezentovali notári autonómne orgány obecnej samosprávy, ktoré obstarávali obecnú agendu a obecné hospodárenie a zároveň boli sprostredkujúcim výkonným orgánom prenesenej štátnej správy na najnižšom stupni. Zásadné zmeny v obecnej správe boli realizované vydaním zákonného článku 18 z roku 1871, ktorý značne zvýšil verejno-správne postavenie notára. Rozšírenie notárskych kompetencií, právny pomer k obci, práva, služobné povinnosti a kompetencie priniesol zákonný článok 22 z roku 1886 o obciach. Pôsobnosť notára sa delila na vlastnú, prenesenú a všeobecnú. Ako výkonný orgán bol povinný byť nápomocný príslušnému slúžnovskému úradu pri uplatňovaní zákonov a nariadení v rôznych odboroch správy. Detailné ustálenie povinností notára obsahuje Kancelársky poriadok	Dejiny správy pôvodcu

		pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000 B. M. z roku 1902. Zákonom č. 211/1920 Zb. a vládnym nariadením č. 383/1920 Zb. bola funkcia notára poštátnená. Notárovi zostala úradná pôsobnosť, ktorá mu prislúchala pred zmenou. Notárske úrady zanikli v roku 1945 na základe nariadenia SNR o národných výboroch č. 26/1945 Zb. nar. SNR. Notársky úrad v Štrbe zabezpečoval agendu sídelnej obce. Obec bola historicky súčasťou regiónu Liptov. Do roku 1923 patrila obec územno-správne do správy Liptovskej župy. V roku 1923 sa Štrba stala súčasťou novovytvorenej Podtatranskej župy so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1928 – 1939 bolo župné zriadenie zrušené, župné úrady nahradil Krajinský úrad v Bratislave, v rokoch 1940 – 1945 patrila Štrba pod správu Tatranskej župy so sídlom v Ružomberku. Na okresnej úrovni patrila obec do roku 1928 do okresu Liptovský Hrádok (do roku 1922 pod správu Slúžnovského úradu v Liptovskom Hrádku, v rokoch 1923 – 1928 pod Okresný úrad v Liptovskom Hrádku), v rokoch 1929 – 1945 do okresu Liptovský Mikuláš (pod správu Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši). Obec bola pri územno-správnej reorganizácii v roku 1960 pričlenená k okresu Poprad. O osobách pôsobiacich vo funkcii obecného notára v Štrbe nemáme kompletné informácie. Poznáme mená nasledujúcich notárov: Štefan Farkaš (od 1849) a Pavol Šefranka. V roku 1885 sa v spisoch spomína Važecko-štrbský obvodný notariát, ktorý mal vlastnú nápisovú pečiatku. Notárom bol Bobrovnitzky. Podľa nariadenia č. 3084 zo dňa 19. júla 1889 mal notár nasledovné príjmy: ročný plat 400 zlatých, nájomné za byt 100 zlatých, cestovné výdavky 50 zlatých, kancelárske potreby 30 zlatých. Nemal určené žiadne pôžitky za vychádzanie za klientom. Podľa tohto nariadenia mali rovnaké príjmy všetci notári. 29. mája 1909 bol v Štrbe zriadený samostatný notársky úrad. Notárom v Štrbe bol v rokoch 1901 – 1913 Emil Adolf Pálka (*21. 3. 1877), Koloman Sutoris (1914 – 1923). Od 1. júla 1906 do 31. decembra 1906 a v rokoch 1916 – 1917 v Štrbe pôsobil ako podnotár Ján Cupra (*16. 5. 1887). Po rôznych notárskych pôsobiskách sa vrátil do Štrby už na miesto notára. Tu pracoval v rokoch 1924 – 1941. Po ňom nastúpil Andrej Náthán (1942 – 1946?).	
3.2.3.	Archival history	Notári Notárskeho úradu v Štrbe vykonávali centralizovanú správu registratúry podľa kancelárskeho poriadku pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000/1902 BM. Archívne dokumenty z činnosti obce ako samosprávnej organizácie a z činnosti notára boli prevzaté do Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši podľa zápisnice zo dňa 17. októbra 1961 a prevezené z miesta uskladnenia v Liptovskom Hrádku do Okresného archívu v Poprade so	Dejiny archívneho fondu

		sídlom v Starej Ľubovni. Časť dokumentov bola nájdená pri previerke spisovej manipulácie na Miestnom národnom výbore v Štrbe v roku 1968 a tiež boli prevezené do Starej Ľubovne. Tento prírastok nebol zaevidovaný. Materiál fondu sa ani po jeho prevzatí do archívu nevyhol viacnásobnému sťahovaniu v súvislosti so zabezpečovaním vhodnej účelovej budovy archívu. V roku 1972 bol archívny fond presťahovaný do budovy bývalej papierne v Poprade. V roku 1991 sa fond spolu s archívom presťahoval do budovy Mestského úradu v Poprade a v roku 1995 na súčasné úložné miesto do budovy archívu na Sobotskom námestí č. 20 v Poprade-Spišskej Sobote. Po prevzatí písomností fondu do archívu bol archívny materiál v roku 1968 a začiatkom roka 1969 usporiadaný Františkom Vicianom a Karolom Heinsom. V roku 1973 bol celý fond inventarizovaný archivárom Františkom Vicianom.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Archívny fond Notárskeho úradu v Štrbe bol do Okresného archívu v Poprade delimitovaný od Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši 17. októbra 1961 na základe preberacieho protokolu č. 181/1961. Zaevidovaný bol v prírastkovej knihe pod č. 117, prírastok obsahoval 15 úradných kníh, 14 škatúľ spisov, 42 registratúrnych pomôcok a 115 účtovných kníh.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Fondové pododdelenie 1.1. Úradné knihy správne obsahuje: 3 knihy zápisníc obecného zastupiteľstva z rokov 1903 – 1945; 1 knihu zápisníc obecnej rady 1924 – 1941 a 1 knihu zápisníc obecnej finančnej komisie 1923 – 1940. Zápisnice obecného zastupiteľstva a obecnej rady poskytujú komplexný pohľad na dianie v obci, hospodárenie obce, prehľad obecných predstaviteľov. Zápisnice obecnej finančnej komisie zaznamenávajú príjmy a výdavky v hospodárení obce. Fondové pododdelenie 1.2. Úradné knihy evidenčné obsahuje 10 evidencií vedených obecným notárom. Ide o evidencie štátneho občianstva, domovských listov, prisťahovalcov, remeselných a koncesovaných živností, obchodných živností, nákazlivých chorôb, peňažných denníkov obce a notariátu, zamestnancov obce, pamätných listín a pamätných dokumentov a ohlasovaciu knihu o pobyte mužstva v zálohe z rokov 1892 – 1945 (1951) Fondové pododdelenie 2.1. Spisový materiál – Registratúrne pomôcky obsahuje 12 prezidiálnych denníkov z rokov 1927 – 1939, 25 administratívnych denníkov z rokov 1912 – 1944 a 7 administratívnych indexov z rokov 1932 – 1943 (1 je nedatovaný), tie poskytujú evidenciu jednotlivých spisov úradu. Pododelenie 2. 2. Spisy obsahuje 2 škatule prezidiálnych spisov z rokov 1927 – 1945 a 6 škatúľ administratívnych spisov z rokov 1907 – 1944. Prezidiálne spisy sú obsahovo politicky dôležité	Obsah a rozsah archívneho fondu

		spisy. Patria k nim obežníky, vyhlášky, inštrukcie, smernice, situačné správy, zápisnice nadriadených orgánov, týkajú sa sledovania ľavicovo orientovaných osôb, politických strán, spolkov, cudzincov, odborov a pod. Administratívne spisy obsahujú obežníky nadriadených úradov, nariadenia, štatúty, evidenčné dotazníky, žiadosti ministerstiev a štátnych úradov. Z priamej administratívnej činnosti notára a starostu sú tu zaradené rôzne zápisnice, štatistické výkazy a súpisy, potvrdenia, vyúčtovania, osvedčenia, výmery, napr. hlásenia o situácii v obci, nezamestnanosti v obci, štátnych stravovacích akciách, živnostiach, turistickom ruchu v obci, zdravotníctve, rozvoji obce, situácii v školstve a pod. Fondové oddelenia 3. Účtovný materiál sa skladá z 112 kníh z rokov 1901 – 1947. Účtovné knihy dopĺňajú obsahovo administratívne spisy úradu, sú jedinečným, no časovo náročným prameňom poznania každodenného života obce. Fondové oddelenie 4. Daňové knihy z rokov 1936 – 1947 – 3 kusy, obsahujú údaje o hospodárení obce. Ide o výkaz priamych daní s prirážkami. Fondové oddelenie 5. Ostatný materiál obsahuje v 8 položkách z rokov 1846 – 1944 katastrálne hárky, kúpnopredajné a nájomné zmluvy, písomnosti obecnej školskej stolice, obecné štatúty, smernice, výkazy a plány civilnej protivzdušnej ochrany, stanovy Liptovskomikulášskeho kresťanského cintorínskeho fondu a informácie o stavbe vodovodu. Presahy z časového rozsahu fondu z rokov 1945 – 1964 sa vyskytujú sa v skupine úradných kníh evidenčných a registratúrnych pomôcok, predstavujú pravé priorá, evidencie a protokoly, ktoré viedol notársky úrad, po jeho zrušení v ich vedení pokračoval miestny národný výbor.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Archívny fond bol do archívu prevzatý bez predchádzajúceho vyradenia. V roku 1968 uskutočnili vyraďovanie pracovníci archívu Karol Heins a František Vician. Nie sú záznamy o množstve a kvalite vyradeného materiálu.	Vyraďovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	K fondu sa ďalšie prírastky neočakávajú.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond Notársky úrad v Štrbe je sprístupnený formou inventára v chronologicko-numerickej štruktúre: 1. Úradné knihy 1.1. Správne úradne knihy 1.2. Evidenčné úradné knihy 2. Spisový materiál 2.1. Registratúrne pomôcky 2.1.1. Prezidiálne registratúrne pomôcky 2.1.2. Administratívne registratúrne pomôcky 2.2. Spisy	Spôsob usporiadania

		2.2.1. Prezidiálne spisy 2.2.2. Administratívne spisy 3. Účtovný materiál 4. Daňové knihy 5. Ostatný materiál	
3.4.1.	Conditions governing acces	Prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	VICIAN, František. Obecný notársky úrad v Štrbe 1912 – 1944. Katalóg. Poprad: Okresný archív v Poprade, 1968. VICIAN, František. Obecný notársky úrad v Štrbe 1846 – 1945 (1951). Inventár. Poprad: Okresný archív v Poprade, 1973.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie 18, 20, 058 01 Poprad.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na župnej úrovni: Liptovská župa 1391 – 1922 Podtatranská župa 1923 – 1928	Súvisiace jednotky opisu

		Tatranská župa 1940 – 1945 Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na okresnej úrovni: Slúžnovský úrad v Liptovskom Hrádku (1853) 1854 – 1922 Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši (1868) 1923 – 1945 (1951) Okresný úrad v Liptovskom Hrádku 1923 – 1928 Archívne fondy kompetenčne nadväzujúce na činnosť notárskeho úradu: Miestny národný výbor v Štrbe (1804) 1945 – 1990 Archívne fondy pôvodcov nižšej úrovne, ktorých činnosť súvisela s činnosťou notárskeho úradu: Lesný spolok bývalých urbarialistov v Štrbe 1869 – 1961	
3.5.4.	Publication note	KOLLÁROVÁ, Zuzana – ŠVORC, Peter (zost.). *Štrba a jej dejiny do roku 1945.* Štrba: Obecný úrad, 2020, 372 s. ISBN 978-80-570-1640-3; KOLLÁROVÁ, Zuzana – SÝKORA, Michal – ŠVORC, Peter (zost.). *Štrba a jej dejiny po roku 1945.* Štrba: Obecný úrad, 2021, 544 s. ISBN 978-80570-2296-1 KOLLÁROVÁ, Zuzana. Spolky bývalých urbarialistov na území súčasného okresu Poprad. In *Slovenská archivistika* 26, 1991, č. 2, s. 83 – 94.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist´s note	Opis archívneho fondu pripravila PhDr. Zuzana Kollárová, PhD. Použitá literatúra: DUBOVSKÝ, Ján. Písomnosti notárskych úradov. In *Slovenská archivistika*, 1982, roč. 17, č. 2, s. 64-80. KOLLÁROVÁ, Zuzana – ŠVORC, Peter (zost.). *Štrba a jej dejiny do roku 1945.* Štrba: Obecný úrad, 2020, 372 s. ISBN 978-80-570-1640-3; KOLLÁROVÁ, Zuzana – SÝKORA, Michal – ŠVORC, Peter (zost.). *Štrba a jej dejiny po roku 1945.* Štrba: Obecný úrad, 2021, 544 s. ISBN 978-80570-2296-1 KOLLÁROVÁ, Zuzana. Spolky bývalých urbarialistov na území súčasného okresu Poprad. In *Slovenská archivistika* 26, 1991, č. 2, s. 83 – 94.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady

3.7.3.	Date(s) of descriptions	25. júna 2024	Dátum vyhotovenia opisu